

1. Täienduskoolitusasutuse nimi

Järvamaa Rakenduslik Kolledž

2. Õppekava nimetus

T-kategooria mootorsõiduki juhi koolitus

3. Õppekavarühm (vastavalt rahvusvahelisele haridus- ja koolitusvaldkondade klassifitseerimise süsteemile ISCED-F 2013)

Transporditeenused

4. Õppekeel

Eesti keel

5. Õppekava koostamise alus

Majandus- ja kommunikatsiooniministri 27.06.2011. a määruse nr 57

„Traktori-, liikurmasina- ja masinrongijuhi liiklusalased kvalifikatsiooninõuded, ettevalmistamise tingimused ja kord, eksamineerimise ning temale juhtimisõiguse andmise kord, nõuded eksamisõidukile ja õppekava”

Redaktsiooni jõustumise kp: 1.10.2023; Avaldamismärge: RT I, 28.07.2023, 5

2. peatükk: Juhi kvalifikatsiooni nõuded

3. peatükk: Juhi ettevalmistamise tingimused ja kord ning õppekava

Määrus on kehtestatud „Liiklusseaduse” § 100 lõigete 5, 6, 7 ja 8 alusel.

6. Õppe kogumaht (akadeemilistes tundides) **ja õppe ülesehitus**

Õppe kogumaht on 63 tundi kontaktõpet, millest 52 tundi on kontaktõpe (teooriaõpe)

1) füüsilises õppeklassis

või

2) virtuaalse keskkonna vahendusel

või

3) e-kursusena <http://www.teooria.ee> keskkonnas;

11 tundi on praktiline õpe (sõiduõpe), millest 1 tund on kooli sõidueksam ja 1 tund sõidueksam Transpordiametis.

7. Õppekeskkond

Kontaktõppe läbiviimiseks kasutatakse Järvamaa Rakendusliku Kolledži kaasaegse sisustuse ja vajalike IKT vahenditega komplekteeritud õppeklasse. Teooriaõppe võib soovi korral läbida ka e-kursusena www.teooria.ee keskkonnas.

Sõiduõpe teostatakse T-kategoorias traktoriga New Holland T7060, Järvamaa Rakendusliku Kolledži Säreveere õppekoha õppesõiduväljakul, Türi valla asulavälistel teedel ja Türi linnas.

8. Sihtgrupp

Vähemalt B-kategooria mootorsõiduki juhiluba omavad inimesed, kes soovivad omandada T-kategooria masina juhtimisõigust.

9. Õppe alustamise tingimused

Õpingute alustamiseks peab koolitusel osaleja

1) elama Liiklusseaduse § 100 lõike 2 mõistes alaliselt Eestis;

2) olema õppe alustamisel vähemalt 17 aastat vana;

3) omama mootorsõidukijuhi või kutselise mootorsõidukijuhi tervisetõendit.

10. Eesmärk

Koolituse tulemusel valdab õppija T-kategooria masinate juhtimiseks vajalikke liiklusalaseid teoreetilisi teadmisi ja praktilisi oskusi masinate ohutul käsitlemisel ja liiklemisel asulavälistel ning asulasisestel teedel vastavalt Majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi poolt kehtestatud nõuetele.

11. Õpiväljundid

Koolituse läbinu:

- käsitleb T-kategooria masina põhi-, lisa- ja abiseadmeid, tagab masina häireteta juhtimise liikluses, korraldab nõuetekohaselt oma töökoha masinal;
- järgib masina tehnohooldusgraafiku õigeaegset täitmist;
- juhib T-kategooria sõidukit iseseisvalt, jälgib liiklust, näeb ette võimalikke ohte ning hoiab need ära. Liikleb ohutult erinevates tee- ja ilmaoludes teisi liiklejaid arvestavalt. Traktoriga teedel ja tänavatel liigeldes täidab liiklusseaduse nõudeid;
- hindab masina tehnilist seisukorda lähtuvalt liikluse ning töö- ja keskkonnakaitse nõuetest;
- tegutseb õigesti liiklusõnnetuse korral;
- sooritab T-kategooria mootorsõiduki juhi liikluseksami Transpordiametis.

12. Õppe sisu

Kontaktõpe (teooriaõpe) (52 tundi)

- Liiklusreeglid ja käitumine liikluses (14 t)
Liiklusreeglid, käitumine erinevates liiklus- ja ilmastikuoludes. Juhi kohustused. Liiklusreeglite nõuded, liikluskorraldusvahendite tähendus. Sõiduki asukoht liikluses.
- Masina ehitus (14 t)
Masina ja masina mootori erinevate süsteemide, seadmete ning mehhanismide töötamise põhimõtted.
- Masina korrashoid, töökaitse ja ohutustehnika (6 t)
Masinate korrashoiu põhimõtted, tööõiguse ja töötervishoiu alused, tööohutuse ja keskkonnakaitse nõuded.
- Liiklusohutus (8 t)
Üldteadmised liiklusohutusega seonduvast.
- Liikluspsühholoogia (4 t)
Üldteadmised liikluspsühholoogiast, inimese psühhofüsioloogilised omadused, liiklusohutust mõjuvad tegurid ja isikuomadused.
- Liiklusalased lisanõuded ja eeskirjad (4 t)
Masinajuhi ohte ennetavad ja keskkonda säästvad hoiakud.
- Kooli teooriaeksam (2 t)
Välja selgitada koolitusest osavõtja teoreetiliste teadmiste, oskuste, käitumise ja hoiakute vastavust T-kategooria juhi kvalifikatsiooninõuetele.

Praktiline õpe (sõiduõpe) (11 tundi)

- Masina käsitlemine, harjutused õppeväljakul vastavalt traktori-, liikurmasina- ja masinrongijuhi liiklusalastele kvalifikatsiooninõuetele lisa 4 alusel (4 t)
 - töötervishoiu, tööohutuse - ja keskkonnakaitse nõuded enne masina käivitamist;
 - masina juhthoovad, nende otstarve, mootori ohutu käivitamine;
 - ohutud juhtimisvõtted;

- masinaga manööverdamine erinevate käikude kasutamisel;
- sõit haagise või agregadi juurde, haagise ohutu haakimine ning sõit haakeseadmega.
- praktiline sõit liikluses, ohutus maanteel ja asulas vastavalt traktori-, liikurmasina- ja masinrongijuhli liiklusalastele kvalifikatsiooni nõuetele lisa 5 alusel (4 t)
- sõit liiklusvoos (gabariidid, aeglane sõiduk, kiirus, teiste liiklejatega arvestamine);
- ristmike ületamine;
- sõit ühesuunalisel teel;
- peatumine ja parkimine;
- möödasõit ja tagasipööre;
- vähekaitstud liiklejad, nende ohutuse tagamine.
- Sõit erioludes (1 t)
- sõit udus, viimas, lumesajus ja pimeajal.
- Kooli sõidueksam (1 t)
- Transpordiameti sõidueksam (1 t)

13. Õppemeetodid

Teooriaõppes loeng, vestlus, esitlus, piltide, videode vaatamine, arutelu ja analüüsimine.

Sõiduõppes T-kategooria masinaga erinevate töö-, sõidu- ja kompleksülesannete ning harjutuste sooritamine, sõitmine liikluses.

14. Iseseisev õpe

<http://www.teooria.ee>, juhul kui õppija valib õppe läbimiseks e-keskkonna.

15. Õppematerjalid

- Liiklusseadus
- Eesti Autokoolide Liit 2016 „Traktorid, liikurmasinad ja eritöömasinad, õppematerjal“
- <http://www.teooria.ee>
- <http://www.liikluslab.ee>
- <http://www.liikluskool.ee/liiklustestid/2024>
- <http://www.liikluskool.ee/liiklusulesanded/2024>
- Reedik Niilus, 2025 „Liiklusülesanded“
- Reedik Niilus, 2024 „Liiklustestid“

16. Nõuded õpingute lõpetamiseks sh hindamismeetodid ja –kriteeriumid

Õpingud loetakse lõppenuks, kui õppija on

- 1) läbinud teooriaõppe kontaktõppena füüsilises õppeklassis või virtuaalse keskkonna vahendusel või e-kursusena <http://www.teooria.ee> keskkonnas ja sooritanud kooli teooriaeksami;
- 2) läbinud T-kategooria masinaga vähemalt 9 tundi sõiduõpet ja on sooritanud kooli sõidueksami.

Mitteeristav hindamine.

Hindamismeetod	Hindamiskriteeriumid
Testi vormis teooriaeksam, mis koosneb 60 valikvastustega küsimusest	Eksami positiivseks soorituseks on vaja vähemalt 56 õiget vastust.
Sõidueksam	Sõidueksam loetakse sooritatuks kui 1) sõit haagise või agregadi juurde, haakimine, sõit haakeseadmega (tagurdamine

	boksi pöördega ja boksist väljasõit ning otsesuunas tagurdamine) on sooritatud vastavalt ette antud kriteeriumitele; 2) õppija saab liikluses iseseisvalt ja ohutult hakkama arvestades sealjuures kõiki liikluse, töö- ja keskkonnakaitse nõudeid.
--	--

17. Koolituse läbimisel väljastatav dokument

Kui õpingute lõpetamise nõuded on täidetud, väljastatakse koolituse läbinutele „T-kategooria mootorsõiduki juhi koolituskursuse tunnistus“, mille alusel on tal võimalik minna T-kategooria riiklikule teooria- ja sõidueksamile Transpordiametis.

Pärast teooriaeksami sooritamist autokoolis on õppijal õigus minna Transpordiametisse teooriaeksamile. Peale kooli teooriaeksami sooritamist edastab autokool Transpordiametile vastava info õppija kohta.

18. Koolitaja kompetentsust tagava kvalifikatsiooni või õpi- või töökogemuse kirjeldus

Kutse- või kõrgharidus tehnika või haridusteaduste valdkonnas. Koolitaja kogemus täiskasvanute koolitamises vähemalt kolm aastat. Kehtiv T-kategooria mootorsõiduki juhi õpetaja tunnistus.

Kalev Kalmus, kõrgharidus, omab A-, B-, BE-, C-, CE- ja T-kategooria mootorsõiduki juhi õpetaja tunnistust aastast 2005. Täiskasvanute koolitamise kogemus aastast 2005.

Ermo Kivi, kutsekeskharidus, omab B-, BE-, C-, CE-, D-, DE- ja T-kategooria mootorsõiduki juhi õpetaja tunnistust aastast 1988. Täiskasvanute koolitamise kogemus aastast 1988.

Kalle Lembe, kõrgharidus 2011.a Tallinna Ülikool, haridusteaduse bakalaureuse kraad. Omab B-, C- ja T-kategooria mootorsõiduki juhi õpetaja tunnistust aastast 1985. Täiskasvanute koolitamise praktiline kogemus alates 1990.